

BESLUT ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER KOMMUNERNAS OMRÅDEN I SATAKUNTA

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Den 16 mars 2020 gav statsrådet den första rekommendationen om att begränsa offentliga sammankomster för att förebygga spridningen av infektioner som orsakas av coronaviruset (covid-19).

Den 17 mars, 8 april, 8 maj, 19 maj, 16 juni, 1 juli, 24 augusti, 22 september, 22 oktober, 25 november, 2 och 16 december 2020 och 20 januari och 17 februari 2021 fattade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland beslut enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar om att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster.

Den 20 januari 2021 meddelade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ett förbud mot alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Satakunta. Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 20 (tjugo) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020. Beslutet är i kraft under perioden 24.01.2021–23.2.2021.

Den 17 februari 2021 meddelade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ett förbud mot alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Satakunta. Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 20 (tjugo) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1). Beslutet är i kraft under perioden 24.02.2021–23.3.2021.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av den anledningen har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Beslut

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Satakunta.

Inomhus och i avgränsade områden utomhus kan offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 (tio) personer emellertid ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1).

Beslutet är i kraft under perioden 20.02.2021–19.3.2021.

Med det här beslutet upphävs Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands beslut för perioden 20–23.2.2021 som meddelades den 20 januari 2021.

Med det här beslutet upphävs Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands beslut för perioden 24.2–19.3.2021 som meddelades den 17 februari 2021.

Motivering

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs i flera kommuners områden. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 moment får besluten som

avses i 1 momentet meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar sjukdomen (covid-19) som coronaviruset orsakar framför allt som droppsmitta när en person hostar eller nyser. Den globala covid-19-pandemin fortsätter och epidemin har åter accelererat också i Finland. Man har utvecklat vaccin för att förebygga sjukdomen som orsakas av det nya coronaviruset och också i Finland har vaccineringen inletts i slutet av december 2020 i den vaccinationsordning som fastställs i statsrådets förordning (1105/2020). Enligt Institutet för hälsa och välfärd har coronavaccineringarna kommit bra igång i samtliga specialupptagningsområden. Det kommer emellertid att ta tid innan hela Finlands befolkning har fått möjlighet att få vaccinationen. Genom omfattande testning, isolering av insjuknade, spårning av smittkedjor och karantän för exponerade är det möjligt att i viss mån, men inte tillräckligt, förebygga att sjukdomen sprids.

Besluten om att begränsa sammankomster grundar sig på en epidemiologisk bedömning av hur sjukdomen sprids i situationer där antalet sociala kontakter är stort. Statsrådet har i sitt principbeslut av den 3 september 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). Syftet med handlingsplanen är att i enlighet med hybridstrategin förhindra att viruset sprids i samhället, att trygga kapaciteten inom hälso- och sjukvården och att skydda särskilt de människor som hör till riskgrupperna. I planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin sådana åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter. I handlingsplanen beskrivs tre epidemifaser (basnivån, accelerationsfasen, samhällsspridningsfasen) med hjälp av vilka man bedömer behovet och inriktningen av rekommendationer och begränsningar och som regionalt och nationellt används till stöd för beslutsfattandet.

Institutet för hälsa och välfärd har den 30 november 2020 gett regionförvaltningsverken en bedömning av behovet av sammankomstbegränsningar utgående från det epidemiologiska läget (THL/6391/4.00.00/2020). Enligt Institutet för hälsa och välfärds rekommendation tillåts i områden som befinner sig samhällsspridningsfasen att högst 10 personer samlas i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas utomhus eller inomhus. Enligt rekommendationen ska man i tillåtna sammankomster följa Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och

kulturministeriets rekommendationer om säkert avstånd och försiktighetsåtgärder som förebygger smitta.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 22 december 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets uppdaterade handlingsplan för genomförandet av hybridstrategin för tyglandet av covid-19-epidemin i januari-maj 2021. Enligt den uppdaterade handlingsplanen ska man vid bedömningen av läget i ett område ge vikt också till smittläget i de kringliggande områdena och det nationella epidemiologiska läget (social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2021:4). Accelerationsfasens åtgärder kan enligt den uppdaterade handlingsplanen vara motiverade redan på basnivån om det epidemiologiska läget förvärras nationellt eller i närområdena. Om det finns hot om samhällsspridning är det motiverat att utan dröjsmål ta i bruk alla behövliga åtgärder. Enligt den uppdaterade handlingsplanen får man inte heller för tidigt upphäva begränsningsåtgärderna, utan rekommendationerna och begränsningarna ska lindras efter noga övervägande för att hindra nya smittkluster.

Statsrådet har med sitt principbeslut av den 26 januari 2021 förordat att social- och hälsovårdsministeriet kompletterar handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet har den 28 januari 2021 skickat ett brev angående kompletteringen av handlingsplanen till Institutet för hälsa och välfärd, kommunerna, sjukvårdsdistrikten och andra samkommuner samt till regionförvaltningsverken och Valvira (VN/909/2021). I kompletteringen av handlingsplanen 1/2021 beskrivs tre åtgärdsnivåer som i olika lägen ska förhindra snabb eskalering av epidemin och risk för samhällsspridning i hela landet (social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2021:12). Syftet med åtgärdshelheterna i kompletteringen av handlingsplanen är att motverka att epidemin accelererar på nytt och att de nya smittsammare varianterna sprider sig och att på så sätt få mera tid för att genomföra vaccinationerna samtidigt som årstidsväxlingarna medverkar till att bromsa epidemins framfart. Med åtgärdsplanen stöder man de regionala åtgärderna för att hindra att epidemin sprids. Enligt kompletteringen av handlingsplanen är det nödvändigt att de restriktioner på de olika epideminivåerna som gäller i regionerna hålls åtminstone på nuvarande nivå tills omfattningen av virusvariantens utbredning och effekten av de åtgärder som vidtagits för att förhindra dess spridning har kunnat bedömas. I kompletteringen till handlingsplanen beskrivs hur två olika situationer där epidemin accelererar kan se ut och åtgärdshelheterna för dessa situationer. Kriterierna och innehållen i åtgärdshelheterna för dessa situationer samt de sannolika konsekvenserna ger information som stöder myndigheternas beredskap.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapport för uppföljningen av hybridstrategin av den 17 februari 2021 producerar den av social- och hälsovårdsministeriet tillsatta gruppen för lägesbilder och modeller för covid-19-epidemin varje vecka en lägesrapport om

uppföljningen av hybridstrategin. Syftet med rapporten är att genom att följa centrala indikatorer upprätthålla den epidemiologiska och medicinska lägesbilden samt att utarbeta och uppdatera prognoser och modeller för epidemiförloppet. Exempel på indikatorer är förekomsten av covid-19-fall, antalet tester, andelen positiva prov av de undersökta proven, smittkällornas spårbarhet, dödligheten samt antalet patienter som behöver sjukhusvård. Det nationella epidemiläget försämrades snabbt i november 2020 enligt lägesrapporten. Läget i regionerna har ändrat snabbt under hösten och vintern. I månadsskiftet november-december nådde antalet fall sin dåtida kulmen, då diagnostiserades över 3100 fall i veckan. Under december månad minskade antalet fall men antalet började åter öka vecka 3 i januari. Under de senaste fyra veckorna (vecka 3–6) har antalet fall per vecka varierat mellan 2300–2700 fall per vecka. Många nya fall diagnostiseras både i kända smittkedjor och utanför dem. Virusnet förekommer bland befolkningen i hela Finland.

Enligt THL:s lägesrapport har man under de senaste veckorna sökt sig klart oftare till tester än vid årsskiftet. I hela landet kunde smittkällan för nya smittor utredas i merparten av fallen, över 60 %. Det diagnostiseras alltfjämt mest smittor bland personer i arbetsför ålder, för tillfället särskilt bland unga vuxna. Merparten av smittorna härstammade från hemlandet. Andelen smittor från utlandet var 3 %. Av de nya smittorna konstaterades 39 % hos personer som var i karantän då smittan diagnostiserades. Andelen positiva covid-19-fall av de undersökta proven var cirka 2,4 % vecka 6. Nationellt sett har andelen hållits rätt stabil.

Det epidemiologiska läget är för tillfället tudelat enligt THL:s lägesrapport. Även om man på många orter har lyckats bra med att bromsa epidemin och epidemiläget för närvarande kan verka stabilt i fråga om antalet fall och incidensen är det fortfarande möjligt att situationen plötsligt försämras i hela landet. Inom många sjukvårdsdistrikt har masssexponeringar rapporterats och omfattande smittkedjor har fått sin början. En del av de nya smittkedjorna skulle eventuellt ha kunnat förhindras genom att noga följa rekommendationerna och begränsningarna. På riksnivå har belastningen av sjukhusvården som helhet varit tämligen stabil under de senaste veckorna. Intensivvårdskapaciteten är inte hotad på riksnivå även om behovet av intensivvård har ökat avsevärt under de senaste dagarna. Det är skäl att noggrant följa hur behovet av sjukhusvård och därmed de allvarliga formerna av sjukdomen utvecklas.

Muterade coronavirus, dvs. virusvarianter, kan till sina egenskaper avvika från virusstammen som tidigare har spridits. Flera olika coronavirusvarianter sprids globalt och man är särskilt orolig för att virusvarianten som upptäcktes i Storbritannien (B.1.1.7) sprids till Finland. Tillsvidare (17.2.2021) har man anmält 450 fall orsakade av muterat coronavirus i Finland. Av dessa är 427 virusvarianter från Storbritannien, 22 virusvarianten från Sydafrika och en så kallad brasiliansk virusvariant.

De observationer som presenteras i THL:s lägesrapport betonar betydelsen av en effektiv kontroll av epidemiläget under de kommande veckorna och månaderna även i Finland där läget fortfarande är bra i internationell jämförelse.

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra. Därför är det nödvändigt att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och att man vidtar åtgärderna för att bekämpa smitta också i små offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Då man vid sammankomsterna följer tillräckliga säkerhetsanvisningar kan risken för smitta i väsentlig grad minskas genom att så lite som möjligt ingripa i församlingsfriheten och andra fri- och rättigheter.

Det organ som i kommunen eller samkommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta om lokala eller regionala restriktioner inom sina områden. Regionförvaltningsverket kan besluta om restriktioner om de behövs i flera kommuners områden. Med restriktionerna vill vi förhindra att epidemin sprids regionalt eller mer omfattande bland befolkningen och göra det möjligt att återgå till epidemins basnivå. Vid epidemins samhällsspridningsfas kan de behöriga myndigheternas beslut om mer omfattande eller striktare regionala rekommendationer eller begränsningar behövas. I 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms om kommunens skyldighet att vidta åtgärder för att utreda och bekämpa epidemier. Om kommunens behörighet att besluta om åtgärder vid omfattande smittrisk föreskrivs i 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar.

Den 18 februari 2021 diskuterade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland om covid-19-läget i Satakunta i en regional arbetsgrupp för bekämpning av smittsamma sjukdomar som sammankallades av Satakunta sjukvårdsdistrikt. Det epidemiologiska läget i Satakunta har försämrats avsevärt efter slutet av vecka 6. I Satakunta var incidensen av nya covid-19-fall 42,5/100 000 invånare/14 dygn veckorna 3–4 och 68,3/100 000 invånare/14 dygn veckorna 5–6 enligt statistik från THL. Andelen positiva prov av de undersökta proven var enligt THL:s statistik 2,0 % vecka 4, 1,1 % vecka 5 och 2,9 % vecka 6. Enligt Satakunta sjukvårdsdistrikts egen uppföljning var incidensen av covid-19 i Satakunta 94,5/100 000 invånare/14 dygn under perioden 3–16.2.2021. Smittsamma smittkluster och omfattande massexponering har observerats särskilt i Raumo, men även i Björneborg och Norra Satakunta. Under vecka 6 kunde smittkällan utredas i 84 % av fallen. Cirka en fjärdedel av smittorna har konstaterats på arbetsplatser och cirka en fjärdedel bland personer som bor i samma hushåll. Också i Satakunta har man observerat virusvarianter. Behovet av sjukhusvård kan uppfyllas utan särskilda åtgärder men man förbereder sig för att behovet av

sjukhusvård kommer att öka i regionen. Enligt bedömningen som den regionala arbetsgruppens för bekämpning av smittsamma sjukdomar gjorde är Satakunta epidemiologiskt i samhällsspridningsfasen. Arbetsgruppen förordar att sammankomstbegränsningarna skärps med snabb tidtabell.

Regionförvaltningsverket känner inte till hur många som i verksamhetsområdet har insjuknat i covid-19 utan att veta om det eftersom de saknar symtom och därför eventuellt sprider smitta. Dessutom har många en lindrig form av sjukdomen. Smittspårningen försvåras om de insjuknade inte genast i början av sjukdomen söker sig till test eller om testresultatet av andra orsaker fördröjs.

Satakunta har snabbt gått över till epidemins samhällsspridningsfas. Med beaktande av det epidemiologiska läget i Satakunta och det nationella epidemiologiska läget, risken för att nya virusmutationer sprids och övriga osäkerhetsfaktorer och risker som THL presenterar i sin lägesrapport (17.2.2021) anser regionförvaltningsverket att en gräns på högst 10 personer vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inomhus och i avgränsade områden utomhus är nödvändig. Det är nödvändigt att vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 personer följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i kommunernas områden i Satakunta. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av det här beslutet att begränsa sammankomsterna.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58 och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

1 § i statsrådets förordning (69/2020) om ändring av 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017)

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får detta beslut överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärсанvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av länsläkare Maria Raitakari, tfn 0295 018 000 (växeln).

Överdirektör Mikael Luukanen

Länsläkare Maria Raitakari

Beslutet är elektroniskt undertecknat.

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets anvisningar för att förhindra coronavirussmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av offentliga lokaler av den 21 september 2020 (redigerad 4.11.2020 och 11.2.2021).

Bilaga 2 Satakunta kommuner

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende hos Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med den 19 mars 2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna i Satakunta

Satakunta sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i dess område om beslutet

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Räddningsverket i Satakunta

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kansli, kommunikationsavdelningen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt